

MARIBORSKI DELAVEC

Političen list.

Naročnina znaša:

List izhaja vsak delavnik opoldne.

Uredništvo in uprava:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 6.60 mesečno.

četrtletno K 19.50.

Če pride naročnik sam v uredništvo po list: Mesečno K 6.—. — Inzerati po dogovoru.

Posamezna številka stane 40 vin.

Mariborska tiskarna (Edm. Schmidova ulica št. 4.)

Telefon uredništva št. 276, uprave št. 24.

Malo več amerikanizma.

Amerikanizem je dokončal svetovno vojno, zmagal je nad nasiljem in prinesel nam svobodo. Da ni bilo Amerike, evropska vojna bi morebiti trajala še danes. Njen konec — in to pomeni konec nečloveškemu barbarstvu — je pospešila Amerika s svojo industrijo in s svojimi nazori. Povdarjamo, da z obojim. Z industrijo je premagala nemško vojno industrijo, ki ni mogla več konkurirati z ameriško iznajdljivostjo in urnostjo — s svojimi idejami pa je pridobila evropski svet, da je bolj in bolj priznaval njene mirovne pogoje.

Tako idealne Evrope, kakor si jo je predstavljal filozof Wilson, seveda ni mogoče ustvariti. Evropa ima svoje v stoletjih ukoreninjene spore in boje, zato morebiti Evropa ne bo nikoli prišla iz te večne borbe. Toda eno se lahko zgodi, namreč: da bomo po svetovni vojni vsaj za eno stopinjo boljši, nego smo bili poprej.

Prof. Bog. Vošnjak je po svojem

odhodu, ko je po vojni zopet prvič videl svojo domovino, napisal za „Jugoslavijo“ članek, ki nam pove nekaj bridkih resnic. Na koncu pravi pisatelj, da bi bilo nam treba malo več amerikanizma posebno v tehniki. Opozarja n. pr. na ameriško stavbnštvo, ki bi kmalu odpomoglo naši stanovanjski bedi. Ako pogledamo ameriška mesta, vidimo, da tam rastejo hiše — čez noč. Seveda krasna stavba ne vzraste tako naglo, toda za enkrat je treba pred vsem praktičnih stavb in v tem oziru zna Amerika staviti s čudovito hitrostjo.

Med vojno smo čitali, da so n. pr. na francoskem obrežju v nekaj tednih vzrasla cela mesta, ko so tja prišle ameriške čete. Tovarne za municijo in stanovanja za vojake so rasla iz tal in ta urnost je zmagala. Ni dvoma, da bo Jugoslavija v sedanjem času potrebovala te ameriške umetnosti, da se popravi, kar se je razbilo, in se sezida to, kar potrebujemo.

Kakor v tehniki pa potrebujemo več amerikanizma tudi v duševnem,

posebno političnem življenju. V Ameriki imajo n. pr. volitve. Volitev prezidenta je za vse najvažnejši čas. Stavljajo se volilne liste in boj se začne. Ta boj se vrši na ameriški način in z ameriško reklamo. Shodi in govori se vrše povsod. Vsa Amerika živi v borbi. Agitacija je velikanska. Nazadnje pride dan odločitve — predsednik je izvoljen — in glejte, ta dan je pozabljen ves boj, vsa nasprotstva — vse se veseli, da je volitev dokončana, nasprotni kandidat je prvi, ki gratulira novemu predsedniku in vsi gredo zopet na delo za srečo in velikost svoje Amerike — ki je vsem skupna domovina. In — nota bene — ta domovina je varna od vseh strani.

Kako pa pri nas? Ako pride na krmilo ena stranka, nimamo drugega dela, kakor da čez njo zabavljamo, jeza, zavist, sovraštvo se izraža v javnih listih, vse se grize, kolje, sumniči, blati, zmerja — in to gre brez konca — uboga domovina pa pri tem trpi in propada. Nismo zmožni, da bi se povzpeli nekoliko višje iz svoje ozkosrčnosti.

Radivoj Rehar.

DOMA.

(Dalje.)

Komaj tedaj, ko sem bil že na cilju, se mi je porodilo grenko vprašanje: — Kam boš pravzaprav šel? V katero hišo? H katerim ljudem? In tudi ta prva misel, kakor prvi pozdrav, je bila grenka, o, še stokrat, še tisočkrat bolj od onega. Človek pride čez dolga leta domov, celo pot od tam daleč pa vse do prve vaše hiše se veseli na to svidenje, ko pa dospel in je na cilju, ne ve kaj bi in ne kam bi. In res nisem vedel ne kam bi in ne kaj bi. Po prvi težki krizi sem se spomnil na mojega birmanskega botra, gostilničarja Bratuža. Pri cerkvi sem zavil na desno, dospel do bele enonadstropne hiše, menda najlepše v vsej vasi. Nikamor nisem pogledal, ne na levo, ne na desno, stopil naravnost v vežo in od tam v kuhinjo.

— Dober dan!

— Bog daj!

Pri štedilniku je stala mlada, polnonda ženska, meni čisto nepoznana ter kuhala večerjo. Stopil sem k mizi, ki je stala na sredi, položil nanjo kovček in klobuk ter sedel poleg na stol.

— Prosim pol litra starega!

Premotriša me je s čudnim, čisto tujim pogledom.

— Oprostite, saj pri nas vendar ni gostilna.

— Ne? sem se začudil, ali nisem pri Bratuževih?

— Ste, je odvrnila ženska, toda gostilne nimamo več, je že kakih pet let tega, kar smo jo opustili.

— Tako! sem se začudil ter premišljeval, kako bi začel.

— Jaz sem Gašpar Lemež, sin onega učitelja, ki je bil nekoč na vaši šoli ter je tudi tu pokopan; Matevž Bratuž, gospodar te hiše, pa je moj birmanski boter.

— A, tako, je odvrnila čisto malomarno ter pomešala po loncu.

— Lemež, Lemež, čisto nič se ne spominjam učitelja s takim imenom. To mora biti že mnogo od tega, kar je umrl, kaj ne?

— Kakih deset let bo.

— Gotovo, gotovo, takrat mene še ni bilo tu. No, da, človek ne more vsega vedeti. Vaš birmanski boter, no, ta je tudi že zdavnaj na onem svetu.

Zadelo me je kakor strela!

— Kaj? On je umrl?

— Je, ravno o sv. Janezu bo pet let.

— Oprostite, kje je pa Francelj?

— Moj mož?

— A, tako torej, vi ste sem priženjenil!

— Da, da, Francelj, sin vašega birmanskega botra je moj mož. Mislim, da pride vsak hip; šel je namreč na polje; spravljam ravno seno in je dela čez glavo, tako da moram doma čisto vse sama opravi. Če se vam kam ne mudi ga lahko počakate.

— Mudi se mi ne nikamor, sem odvrnil.

— Kam pa ste namenjeni?

— Sem, da obiščem moje nekdanje znance in prijatelje, kraje mojih mladostnih spominov in grob roditeljev, ki mi počivajo na vašem pokopališču.

Tedaj je stopil v hišo Francelj, razglav in brez rukniča, me pogledal iznenada po strani, a spoznal me ni.

— Francelj, ali ne poznate tega gospoda? Pravi, da je sin nekega učitelja Lemeža.

— O, vi ste, se je začudil ter mi podal roko. Oprostite, da vas nisem takoj spoznal; no, pa k-ko naj bi vas tudi, ko se pa že tako dolgo nisimo videli. Kje pa se držite sicer?

— Na Kranjskem.

— Davkar, kaj ne?

— Ne, samo pisar...

— Pisar? —

Videl sem, kako se je namrdnil ob tej besedi; pa tudi njegova žena, se je po strani nasmehnila. Po kratkem molku, ki je sledil, je sregovoril prvi Francelj; izraz njegovih besed pa je bil sedaj čisto drugi kot poprej.

— Kaj vas je pa prineslo sem?

— Domov sem prišel. Ali se ne spodobi, da pride človek čez dolga leta zopet enkrat domov? Še lastavica obišče rada gnezdo, kjer se je zvalila, pa ne bi človek obiskal svojega doma?

(Konec prih.)

nosti. In če danes pred svetom nimamo kredita, smo krivi sami, ker se hočemo maščevati nad državo, ki nam je danes domovina, samo za to, ker nam ni po volji vlada.

To plitko politikarstvo je naš glavni greh. Že pred vojno smo videli, da nas samo uničuje in da ž njim ne pridemo naprej. Pošten delavec ima danes povsod dovolj dela in ko bi imeli več delavcev in manj politikov bi bilo za nas in za državo mnogo bolje. Zakotarsko zmerjanje in kritiziranje kaže samo našo omejenost in je dokaz, da po svetovni vojni nismo prišli niti za eno stopinjo naprej. Zato tudi ne bo splošnega napredka.

Politični pregled.

Skrivnost polkovnika House-ja. «New-york World» prinaša pod tem naslovom razkritja o vlogi, ki jo je igral ameriški polkovnik House na pariški mirovni konferenci. Pred vsem trdi, da je določitev Pariza za sedež mirovne konference njegovo delo, do čim so se drugi zavzemali za Bruselj in za Genovo. Krivda, da je Wilsonov predlog o svobodi morja propadel, se pripisuje istotako njemu. V reškem vprašanju je za časa, ko je zastopal v Parizu predsednika Wilsona to njegovo zaupanje zlorabil. Obetal je namreč Orlandu, da hoče pregovoriti Wilsona, da v tem vprašanju popusti v korist Italije. Tako prihaja polagoma na dan, kdo vse se je boril v Parizu zoper naše pravice. Bodočnost bo odkrila najbrž še mnogo takih skrivnosti.

Sovjetski kongres v Franciji. Za božič se bo vršil v Parizu sovjetski kongres, ki ga je sklicala francoska komunistična stranka.

Zarota v Carigradu. Iz Rusije se poroča, da so odkrili v Carigradu dobro pripravljeno zaroto, katere namen je bil, pomagati sinu starega sultana Abdul Hamida do prestola.

D'Annunzijeve terorizem na Reki. «L'Avanti» priobčuje najnovejši D'Annunzijeve proglas, ki je nabit po vseh reških ulicah. Vsebina proglasa je sledeča: Gabriel D'Annunzio, komandant mesta Reke, zapoveduje: Kdorkoli skuša na kakršenkoli način zatreti javno mnenje ali oslabiti odporno moč vojske, se kaznuje, če zakon ne vsebuje drugih kazni, z ječo do 10 let in z globo do 10.000 lir. Iztočasno poročajo iz Rima, da se je v zadnji seji ministrsk. sveta razpravljalo o reškem vprašanju. Tozadevna poročila v časopisih so bila konfiscirana. Kakor se zatrjuje v poučenih krogih, naj bi bila ta seja velike važnosti za končno rešitev reškega vprašanja.

Demonstracije v italijanski zbornici. «Il Piccolo» poroča: Socijalisti so povzročili v zbornici velik vihar proti katoliški ljudski stranki. Socijalist Graziadei je poveličeval rusko revolucijo, nakar je nastala velika demonstracija socijalistov. Čuli so se klici: Živio Ljenin! Živio Rusija! Živio boljševizem!

Londonski dogovori se bodo nadaljevali v Parizu. «Echo de Paris» javlja, da bo koncem tega meseca posetil Lloyd George Paris, da nadaljuje londonske dogovore.

Wilsonov predlog reškega vprašanja, da se Reka za pet let neutralizira bo, kakor sodijo v Parizu, zmagal, če ne pride v zadnjem momentu do novih nesporazumljenj!

Ubežni kralj Nikita. Povodom prihoda ubežnega kralja Nikite v Italijo se drži laško časopisje precej hladno napram njegovi novi nakani, zasesti Škadar ter tam vzpostaviti vlado ponižane Črnegore. Socijalisti pa so odločno proti temu, da bi se Italija še nadalje vtilkala v Nikitove pustolovščine.

Konec ukrajinske armade. Iz Moskve poročajo, da je vojska generala Petljure popolnoma razbita; 5000 mož je prešlo k boljševikom.

Nova nota Nemčiji. Iz Pariza poročajo, da so zavezniki sestavili besedilo note, ki jo pošljejo Nemčiji. Nota govori o povratku nemških vojnih ujetnikov ter vsebuje nadalje seznam onih oseb, katere so po mnenju zaveznikov povzročile med vojno grozodejstva, radi katerih zahtevajo njihovo izročitev.

Dnevne vesti.

Vesnič gre na dopust. Jugoslovanski poslanik v Parizu dr. Vesnič je dobil dvomesečni dopust.

Na trgovstvo v Mariboru. Glasom sklepa gremija trgovcev je dovoljeno v nedeljo, 21. t. m. trgovine do 12. ure imati odprte. Gremij trgovcev.

K vprašanju ureditve uradniških plač. Z ozirom na včeraj nameravano triurno demonstracijsko stavko državnih uslužbencev smo prejeli sledeče informacije iz kompetentnih krogov državnega uradništva. Uradniki, ki so tekom petletne vojne popolnoma obubožali, so bili prisiljeni, da spomnijo državno upravo na njeno dolžnost napram njim. Življensko vprašanje uradništva je stopilo v stadij, ko ne zadošča niti najboljša volja več. Dokler vlada ne stori potrebnih korakov za znižanje cen, je njena dolžnost, da plača svoje uradništvo tako, da more živeti. — Odbor društva jugoslovanskih poštних uslužbencev v Mariboru je poslal včeraj sledečo brzojavko poštному ravnateljstvu v Ljubljani: Vsled poročila predsedstva zveze poštних organizacij v Ljubljani, kateremu se je dalo od predsedstva deželne vlade zagotovilo, da je našim zahtevam ugodeno ter da izide naredba za zvišanje dnevnic v treh dneh, nadalje na pismeno ravno tako zagotovilo tukajšnjega policijskega komisarijata, avtentično informiranega od deželne vlade, je dal podpisani odbor takoj po sprejemu teh poročil in na direktivo zgoraj omenjenega centralnega društva navodilo vsemu državnemu uslužbenstvu Štajerske in Koroške kot delokrogu podpisanega društva, da se stavka ne vrši, in sicer ugotovimo, da se odbor ni dal uplivati od nobene druge strani. Društvo jugoslovanskih poštних uslužbencev v Mariboru.

Za guvernerja Narodne Banke bo imenovan, kakor poročajo iz Beograda, sedanji minister za finance, dr. Velković.

Maksimalne cene za živila. Ministrstvo za prehrano je odredilo, da morajo vse občine skrbeti za to, da se redno predpisujejo maksimalne cene živilom.

Članom Glasbene Matice! V soboto, dne 19. t. m. ob pol 8. zvečer se vrši v prostorih glasbene Matice generalna pevška vaja. Pridite vsi!

„Zveza jugoslovanskih železničarjev, podružnica Maribor“ ima v nedeljo dne 21. grudnia 1919 ob 9. uri v veliki dvorani Narodnega doma v Mariboru izredni občni zbor s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo predsednika, 2. Poročilo tajnika, 3. Poročilo blagajnika, 4. Volitve predsednika in novega odbora, 5. Slučajnosti. Zveza jugoslovanskih železničarjev, podružnica Maribor.

Mestno kopaljšče. Vsled oblastvene revizije kotlov se zamore otvoriti mestno kopaljšče šele po božičnih praznikih.

Slovenska Čitalnica priredi v mali dvorani Narodnega doma v nedeljo (21. 12.) ob 10 uri dop. javno predavanje. Predava prof. dr. Kovačič o svojih doživljajih na pariški mirovni konferenci.

Pregledovanje trgovin v Ljubljani. V petek so posebne komisije nenadoma preiskale cene v ljubljanskih trgovinah in so našle več slučajev navijanja cen i. t. d. Razumljivo je, da je bilo v Ljubljani zaradi tega dosti vznemirjanja in zabavljanja na vlado. Razumljivo pa je tudi, da se je nekaj moralo zgoditi — ker so zadnje čase vse cene po trgovinah tako poskočile. Res je, da posamezne komisije niso povsod mogle izpolniti svoje dolžnosti, da so tu in tam napravile kako napako — res je pa tudi, da je ostalo mnogo slučajev neodkritih. Vlada je odredila to v interesu ljudstva, in se ni mogla ozirati na to, da se bo zabavljalo od strani trgovcev na JDS. Energične odredbe vlade na tem polju moramo vsi pozdravljati, ker edino tako se bo izboljšalo splošno gospodarsko stanje.

Na planinskem plesu, ki se vrši dne 1. februarja 1920 v Narodnem domu v Mariboru, je, kakor čujemo, treba nastopiti v narodni, planinski ali promenadni obleki. Vstop imajo baje samo člani Slov. plan. društva in po njih vpljani gosti. Pristopajte tedaj k društvu, da se udeležite tega najfinejšega plesa v čim največjem številu. Čakajo vas razna presenečenja.

Vojnih ujetnikov ne bo domov iz Italije, dokler ne bo Reka italijanska. Tako pripovedujejo naši vojni ujetniki, ki prihajajo domov, ako se jim posreči utesi iz Italije. Tak nazore širijo Italijani med ujetnikom s posebno namenom in zato postopajo proti njim tako, da je sramota za kulturno državo. V takih razurah imajo potem agenti dr. Sušteršiča, ki najraje naše fante za Nikitovo armado v Črni g. lažje delo.

Kje je tobak za pipe? Od strani kadilcev pip dobivamo dan za dnem bridke pritožbe, da ne dobijo tobaka že cel mesec. V trafikah se izgovarjajo, da ga že delj časa ne dobavljajo, v zadnjem času pa da so ga jim zaradi markiranja bankovcev še manj nakazali kot običajno. Hm! Naj tem izgovorom verujemo? Če bi se kdoli pregledal na dom marsikaterega prodajalca bi ne našel tam dragocenih zalog živeža? In če bi šel pogledat tudi v tiste kmečke hiše, od koder je ta živež navadno doma, bi ne našel tam zavoje tobaka, ki bi imel biti v zalogi te in one trafike? To samo tako vprašamo. Od vojaške strani pa se celo pritožujejo, da tobaka zato nimajo, ker so ga pustili konfiscirati in sicer zato, ker je bil tako škandalozen, da o tobaku sploh govora ni bilo; ampak kar država za drag denar prodaja, to je najslabše, zgnilo navadno listje z naših — kostanjev in hmeljevina. Imamo še finančno stražo ali jo nimamo?

Svečana zabava s plesom, ki jo je na rojstni dan regenta Aleksandra priredila tukajšnja kr. vojna višja realka, je prav lepo uspela. Prostorna telovadnica je bila lepo okrašena z zelenjem in vencji, v ospredju se je svetil naš novi državni grb, na vsaki strani pa slika kralja Petra in regenta Aleksandra. Povabljena družba je napolnila dvorano. Vladalo je svečano razpoloženje, ko je začel gojenec Vrcibradič govoriti o našem ujedinenju in boju Karadžorđevićev za osvobojenje. V predavanje so bile vpletene posamezne točke vsporeda: godba, petje, deklamacije in žive slike. Spored je trajal do 11. ure, na to se je razvil živahen ples. Za krepčilo je bilo postkrbljeno v bufetu. Mariborska družba, ki je imela v letošnji zimski sezoni prvo priliko, da se je sešla na slavnostni prireditvi te vrste, se je prav dobro zabavala. Omenimo naj še igro „Hej Slovani“, ki je bila za to priliko prav primerna in so igralci v nji dobro rešili svoje vloge. Prireditve so obiskali tudi predstavitelji tukajšnjih uradov, ki jim je pozdravil polk Jakovljevič.

Tačasne tobačne trafike v Slovenj-gradcu št. 54, 99 in 134 se razpisujejo v oddajo po javnem natečaju. Vsi podatki so razvidni iz natečajnega razglasa, ki ostane nabit do dne 30. XII. 1919 na uradni deski pri fin. okr.

ravnateljstvu v Mariboru in pri občinskem uradu v Slovenjgradcu.

1250 kron za par čevljev je zahteval trgovec David Papo v Splitu. Sodišče ga je radi tega obsodilo na mesec dni zapora, katerega je moral nastopiti takoj. Poleg tega so mu zaplenili vse čevlje, ki so bili označeni s previsokimi cenami.

Slov. mestno gledališče.

Repertoire tekočega tedna:

V soboto: »V Ljubljano jo dajmo« in »Brat sokol«. Abonnement B-14.

V nedeljo: Popoldne »Snegulčica«. Zvečer »Veseli dan ali Matiček se ženi«. Izven abonementa.

Mariborska porota.

Maribor, 16. decembra.

Velika „revolucija“ v Mali Nedelji.

(Dalje).

In tako se je proti poldnevu pomikala večja druhal proti Rakovskemu Vrhu mimo Senjurjevega vinskega hrama, kjer so že vinjeni dobili nove opore za novo korajžo. Vkljub temu so se nekateri obotavljali, ko so razmišljali na posledice. Senjur pa se je primojduševal, češ, če nečete iti, gre pa on sam, bodo že videli, kaj bo on napravil. To je pomagalo. Obe »armadi« sta se združili in pevajoč, vriskajoč, na vse mogoče načine po vzgledu prvotne »črne vojske« oboroženi so se pomikali proti Mali Nedelji. Po sicer miroljubnih vinskih goricah so se razlegali klici Levstikovih puntarjev: »Freiheit, Gleichheit, Revolution, žandarjev ni, kdor je Jugoslovan, naj gre z nami!«

Prvi napad.

Okrog 4. popoldne je »armada« došla na lice mesta — pred Senčarjevo trgovino. Senčarjevi so že nakaj takega slutili in se obrnili na — župnika. Ta jih je potolažil, češ, to je nemogoče, da bi bili njegovi farani taki kot oni pri sv. Tomažu (g. župnik najbrže ni vedel, da je bilo pri napadu pri sv. Tomažu tudi mnogo njegovih ovčic). Kje je bil tedaj župan, tega cela dolga razprava ni pojasnila. Le glede orožništva smo slišali silno žalostne stvari. Postajevođa Puschauer je bil eden tistih bivših avstrijskih orožnikov, ki so jih nemški narodni sveti nameščali med slovensko-štajerski narod. Obsvržen je bil od vseh strani ljudstva, ker je z njimi med vojno surovo postopal; zlasti seveda so ga sovražili domačini vojaki. Zdaj ko je bilo treba pokazati se res moža — postave, se je skrival in izgovarjal, da nima »Auftraga« za postopanje. Ker je drugi orožnik tudi bil odsoten in tudi ostalih vplivnih mož, župnika in župana ni bilo nikjer na izpregled, da bi bili že izpočetka ljudstvo z mirno a odločno besedo posvarili, so tudi omahljivci postali prepričani, da so izven vseh zakonov in javnega reda.

Senčarjeva trgovina je bila odprta. Črnjavič in brata Kukovec so bili med prvimi, ki so šli notri in pričeli nevarno predstavo revolucije.

Zahtevali so blago, Črnjavec je hotel imeti tobaka in ker ga ni dovolj dobil, je udaril trgovčevno ženo po obrazu. To je bilo znamenje za pričetek predstave. Drugi so prijeli mladega sina in ga nabijali. Med tem je začelo že zunaj po izložbah pokati, šipe so glasno zažvenketale okna so se stresala, jemali oziroma trgali so cele okvire iz zida, oziroma izložbenih okenj. Masa je navalila na prosto blago v izložbah in trgovini. Senčarjevi so zbežali v bližnjo šolo, pijani Kranjc je z gorjačo lomastil za njimi. Nastalo je splošno plenenje, ki je trajalo do nastopa noči. Izgledalo je, kot da se bliža sodni dan. Od nobene straži le enega odločnega moža. Poveljnik orož. iske postaje jo je skrivaj odkuril na okrajno glavarstvo, kjer je dobil svoj »Laufpass«. (Zdaj se baje nahaja na neki jako dobri postaji, seveda v Jugoslaviji).

Napad „zelenega kadra“.

Drugi dan, 6. novembra je bilo še hujše. Po celem okraju se je raznesla vest, da je na potu velika armada „zelenega kadra“ in da so bile druhal, ki so dotlej ropale, samo predstraže te armade. Kakor se je pozneje izkazalo, so bile vse te tudi širom Slovenije in Hrvaške razširjene vesti izmišljen bav-bav domačih rogoviležev. Ali v zmedbi tistih dni je ravno ta bav-bav držal ves narod. Nihče ni vedel nocoj, kaj se bo zgodilo — ne še le jutri, nego že preko noči.

V takem oziroma še v večjem strahu so bili tisti dan tudi v Mali Nedelji. Poveljnika orožniške postaje je vzela — noč, njegov tovariš pa se se je bolj zanimal za svoje privatno imetje nego za oficijelno težko odgovorno službo. Slično nepovedale so tudi sosednje postaje, sicer bi ne bilo mogoče, da bi se bila očitna anarhija tiste dni tako neovirano širila po celem ljutomerskem deloma tudi ormoškem in ptujskem okraju. To je bil sad Ornikove politike — štajercijanstva. Kratko pred temi burnimi dnevi je bilo v Dol. Toplicah nekaj orožnikov iz teh okrajev. Sicer fest fantje, toda njih politični nazori so bili taki, da so se drugi tovariši kar križali in prorokovali: gorje tistim okrajem, kjer služijo taki „možje postave“, če pride i pri nas do državnega prevrata.

(Konec prih.)

Razne vesti.

V pokrajinah ob zgornjem Renu so pričeli stavkati pivci radi previsokih vinskih cen. Kaj bi bilo, če bi se pri nas tudi stavkalo? Dasiravno živimo sredi vinskih goric, vendar so pri nas vinske cene tako visoke kakor skoro nikjer. V Italiji stane vino 240 Lire liter, pomisliti pa se mora, da zasluži že oni, ki tolče kamenje na cesti najmanj 15.— Lire dnevno, tako, da lahko spiše, če zapije vse pet litrov na dan. Pri nas pa zasluži komaj minister za pet litrov.

Dragocena jamá. Kakor znano, so našli nekaj španski naseljenci v Južni Ameriki jamo dragocenih kamenov emeraldov, katera se je po pozneje zanemarila ter jo do dandanes sploh niso več mogli najti. Nedavno pa je ekspedicija, ki jo je odposlal neki newyorški sindikat, da poišče vrelce kamenega olja, čisto slučajno odkrila to dragoceno jamo. Nahaja se kakih sto milj oddaljena od mesta Bogate v najdivjevšem pogorju Južne Amerike. V njej se dobe tako krasni emeraldi, da se zanje plačuje od 100 do 1000 dolarjev za karat.

Vesoljnost ni brezmejna. Do tega zaključka so prišli astronomi o priliki zadnjega solčnega mrka. Dr. Andrew Grommelin v Angliji pravi: Posledica tega odkritja bo, da se ne bo več gledalo na vesoljstvo kot na brezkončno in da bi človek, če bi mogel potovali po njem, ne prišel nikoli do konca, nasprotno, prišel bi spet na ono mesto, odkoder je potovanje začel. — Kaj je pa na oni strani konca? O tem učenjaki nič ne povejo.

Koliko časa je že človek na svetu. V svetem pismu se trdi, da je komaj 6000 let, odkar je bog ustvaril človeka. Pred kratkim pa so izkopali na Angleškem lobanjo, v kateri trdijo arheologi, da je stara najmanj 200.000 let.

Mentalitet novodobnih deklet. Pariški »Excelsior« prinaša nekoliko pedagoških izjav o mentalitetu današnjih mladih Francozinj. Predstojnica nekega odličnega dekliškega odgajališča je izjavila, da je vojna odvrnila dekleta od sentimentalnosti in romantike. Svojo srečo iščejo samo v bogastvu in razkošju, tem mlajše so, tembolj hrepene po sijajnem življenju. Romantiko so ohranile morda samo nekatere, ki so že prekoračile 25 leto. Možitev pa jim je še vedno edini cilj življenja. To velja v polni meri tudi za naša slovenska dekleta.

Koliko židov je na svetu. Celotno število vseh židov na svetu je 15.430.000 duš. Največ jih živi v Ukrajini in na Poljskem

(6.600.000). V naši državi jih je približno 200.000, ki prebivajo po ogromni večini na Hrvaškem ter v bivših pokrajinah Ogrske, kjer so glavni predstavitelji nemčurstva in madžaronstva.

Najnovejša poročila.

Scialoja odpotoval v Rim.

Rim, 18. decembra. »Messaggero« poroča, da je italijanski minister za zunanje zadeve nenadoma odpotoval iz Londona v Rim.

Obustavljen železniški promet v Českoslovaški.

Praga, 18. decembra. Vsled pomanjkanja premoga v čehoslovaški republiki, bo od srede 24. do sobote 27. decembra obustavljen ves železniški promet v celi državi. Vozili bodo samo ententni vlaki: Praga — Paris in Varšava — Paris.

Francija se oborožuje.

Berlin, 17. decembra. Glasom vesti, ki jo prinaša »L'Information«, bo francoska vlada predložila zbornici načrt, v katerem bo zahtevala novo oborožitev v velikem slogu. Načrt bo predlagal, da se zgradi novo francosko zračno brodogradnjo, pomnoži število tankov ter utrdi na novo meja proti Nemčiji.

Francosko-angleška nota Italiji.

London, 18. decembra. Francoski in angleški zastopniki so izročili italijanskemu zunanjemu ministru skupno noto z ozirom na reško vprašanje. Italijanska vlada bo odgovorila na noto v desetih dneh.

Nitti gre v London.

Milan, 18. decembra. »Secolo« poroča, da se je ministrski predsednik Nitti odzval povabilu Lloyd Georgeja, naj pride v London. Nitti ostane dva ali tri dni v Parizu.

Nov blok v italijanskem parlamentu.

Milan, 18. decembra. »Giornale d'Italia« javlja, da so sklenili radikalni in reformni socijalisti ter skupina za narodno obnovo sklopiti skupen blok. Vse tri stranke obdrže še nadalje svoje ime in program, skupno pa bodo imele splošno orijentacijo in taktiko v parlamentu, v kolikor bo šlo za skupna vprašanja.

Trije komunisti ubiti.

„Der Abend“ javlja, da so našli v bližini Raba mrtve tri madžarske komuniste, katere so odpeljali z Dunaja Horthyjevi ovaduh. Med njimi se nahaja tudi neki nadarjen madžarski pesnik.

Obešeni teroristi.

Budimpešta, 18. decembra. Ker je komisija zavrnila pomilostitev 14 na smrt obsojenih teroristov, so bili isti danes na dvorišču vojaške jetnišnice obešeni.

Izdaja: Tiskovna zadruga.

Odgovorni urednik: Fr. Voglar.

Tiska Mariborska tiskarna v Mariboru.

Agitirajte za „Mariborskega Delavca“ in med prijatelji našega tiska za „Tiskovno zadrugo“ v Mariboru.

Trgovci! Božični prazniki se bližajo, opozarjamo cenjen. trgovce, božične inserate

že sedaj inserirati, ker iste radi prejšnje naročitve lahko boljše izdelamo tako, da so, kar se tiče okusa in izpeljave, mnogo uspešnejši kot propaganda.

Mala oznanila.

Nova salonska suknja z telovnikom in več novih otročjih oblek ali posameznih delov oblek se proda. Evgenova cesta št. 8, II. nadst., levo. 3-3

s gospodarskim poslopjem, vrtom, sadonosnikom in eno njivo, približno eden oral, se proda. Hiša stoji ob državni cesti, tik cerkve na najlepšem prostoru, pripravljeno za gostilniško obrt in trgovino. — Poizve se pri okrajnem odboru Selnica ob Dravi. 2-2

Raznašalci časopisov invalidi, dobe lep zaslužek. Zglase naj se v upravnistvu „Mariborskega delavca“.

Cigaretne stročnice

cigaretni papir, mariborske in druge razglednice, pisemski papir, barvni traki vsake širokosti, ogljeni papir za pisalne stroje po najnižji ceni pri tvrdki

Stadler & Schmid, Maribor
Vetrinjska ulica št. 30 3-3

V zalogi »Tiskovne zadruga« v Mariboru je izišla brošura

„Jugoslovanska mučenika Zrinski in Frankopan“

Spisal Matija Pirc, profesor v Mariboru.

Brošura stane 1—K, s poštnino 1'05 K Dobi se v vseh knjigarnah. Solskim vodstvom pri večjih naročilih 10% ponusta.

Pozor! Gostilničarji, kavarnarji, vinogradniki! Pozor!

Trgovina z vinom Oset & Cajnko Slovenjgradec

Naznanjava, da imama veliko zalogo najboljšega sortiranega vina, kakor: Muškatelj, Rizling, Šipon, Burgundec, Portugiser, Šilhar, pristinega Ljutomeržana, Pekrčana, Haložana, Bizeljčana ter črna dalmatinska in banatska stara in nova vina.

KUPUJEVA: Iz vseh vinorodnih krajev vsa najboljša vina po najboljših cenah. Se priporočava 5-2

Andrej Oset in Franjo Cajnko.

Mariborska tiskarna, delniška družba v Mariboru.

Čabilo na subskripcijo delnic.

Deželna vlada za Slovenijo v Ljubljani, oddelek za trgovino in obrt, je z odlokom z dne 22. oktobra 1919, št. 6998, dala začasno dovoljenje za ustanovitev delniške družbe „Mariborska tiskarna“ s sedežem v Mariboru.

Namen te družbe je izvrševati tiskarsko-litografično, knjigotrško in knjigovezniško obrt v območju deželne vlade za Slovenijo. Družba namerava zalagati knjige, muzikalije, umetnine in časopise vseh vrst. V to svrhu je priprav. odbor že kupil Krallikovo Rabičevo tiskarno v Mariboru. Temeljna delniška glavica znaša 2.000.000 K in je razdeljena na 10.000 delnic po 200 K. Delnice se bodo glasile na ime in

bo radi kontinuitete delniški družbi pridržana pravica, da vsak prehod njenih delnic iz ene roke v drugo odobri ali pa delnice sama prevzame.

Delnice se emitirajo po kurzu 210 K komad, da bodo tako ustanovni stroški kriti. Na subskribirane delnice odpadajoči kapital bo na poziv pripravljalnega odbora plačati v gotovini pri Mariborski eskomptni banki. Dodelitev delnic si pridrži pripravljalni odbor.

Subskripcijske pole so na razpolago pri Mariborski eskomptni banki. Subskripcija se zaključuje 15. januarja 1920 ob 12. uri popoldne.

Pripravljalni odbor.